

Allmän studieplan för forskarutbildningen inom tema Teknik och social förändring (Technology and social change)

Studieplanen gäller för studerande som avslutar utbildningen med doktorsexamen och för studerande som avslutar utbildningen med licentiatexamen.

1. Utbildningens mål

I temat studeras relationen mellan teknik och samhälle utifrån sociala, ekonomiska, politiska och kulturella perspektiv. Forskningen undersöker teknikens betydelse, drivkrafter och de olika slags förståelser som byggts upp kring tekniken i samhället. Det innebär studier av hur sociala aktörer skapar och utnyttjar teknik och hur teknisk förändring vävs samman med kulturmönster, vardagsliv, politik, ekonomi och värderingar. Temat har en tvärvetenskapligt inriktning, som rymmer såväl historiska studier som analyser av nutid och framtidsscenarier. Forskningen är problemorienterad och eftersträvar samhällsrelevans. Temats utbildning syftar till att fördjupa den studerandes kunskaper inom temats område och göra den studerande väl beredd för självständiga insatser inom forskning och utvecklingsarbete. Utbildningens mål är att ge den studerande förmåga att självständigt planlägga och genomföra en kvalificerad forskningsinsats samt att presentera och sprida sina forskningsresultat inom och utanför akademien.

2. Antagningsvillkor

2.1 Grundläggande bestämmelser

För att bli antagen till forskarutbildning krävs att den sökande har dels grundläggande behörighet, dels särskild behörighet enligt nedan. Vidare krävs att den sökande bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att klara utbildningen.

2.2 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet att antas till forskarutbildningen har den som har avlagt en examen på minst avancerad nivå, har fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller som i någon annan ordning inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Om det finns särskilda skäl, får fakultetsstyrelsen för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet.

2.3 Särskild behörighet

Särskild behörighet har den som har kunskaper motsvarande 90 högskolepoäng i något ämne av central betydelse för tema Teknik och social förändring.

Kraven på grundläggande och särskild behörighet anses även uppfyllda av den som har avlagt motsvarande äldre examen, eller inom eller utom landet har förvärvat motsvarande kunskaper.

3. Antagning

3.1 Ansökan

Ansökan om antagning till forskarutbildning i tema Teknik och social förändring ställs till prefekten för Institutionen för Tema.

3.2 Urval

Grunden för urval bland behöriga sökande till forskarutbildning i tema Teknik och social förändring är graden av förmåga att tillgodogöra sig sådan utbildning.

3.3 Beslut om antagning

Beslut om antagning av studerande till forskarutbildningen fattas av styrelsen för Institutionen för Tema.

3.4 Antagningsbegränsning och urval

Till forskarutbildningen får endast antas så många forskarstuderande som kan erbjudas handledning, godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering.

Antagningsbegränsning till forskarutbildning tillämpas om antalet behöriga sökande är större än antalet tillgängliga platser. Vid urvalet beaktas följande omständigheter:

- förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen
- studieresultat som visar kreativitet, mognad, förmåga till självständigt omdöme och kritisk analys
- speciella kunskaper och erfarenheter hos den sökande, till exempel yrkesverksamhet, som kan vara av betydelse för att tillgodogöra sig forskarutbildning inom temat.

I första hand görs urvalet på grundval av dokumenterat och av den sökande själv åberopat material, till exempel självständiga studiearbeten och intyg om yrkesverksamhet. Därutöver kan annat beslutsunderlag såsom intervjuer med den sökande vara av betydelse. Vid antagningen tas även hänsyn till den kompetens som de till temat knutna lärarna besitter.

Om antagningsbegränsning införs skall styrelsen för Institutionen för Tema fastställa ett sista datum för ansökan till utbildningen varje läsår.

4. Utbildningens utformning

4.1 Allmänt

Utbildningen för doktorsexamen omfattar 240 högskolepoäng och består av en kursdel om 90 högskolepoäng och en avhandlingsdel om 150 högskolepoäng. Utbildningen för licentiatexamen består av kurser om sammanlagt 60 högskolepoäng och en vetenskaplig uppsats om 60 högskolepoäng. Sådan examen kan antingen utgöra slutmål för utbildningen eller en etapp i utbildningen till doktorsexamen.

Den studerande bör påbörja sitt vetenskapliga arbete redan under första årets studier och således bedriva forskningsarbete parallellt med kursbundna studier.

4.2 Kurser

I doktorsexamen ingår:

- Obligatoriska kurser för samtliga studerande som syftar till att ge grundläggande kunskaper inom temats område (30 hp)
- Individuella, obligatoriska kurser som syftar till att ge den studerande metodkompetens av vikt för avhandlingens genomförande (15 hp)
- Obligatoriska kurser för studerande inom ramen för forskarutbildningar knutna till temat som syftar till att ge fördjupad kompetens inom specialområdet (15 hp)
- Individuella, valbara kurser som syftar till att ge fördjupade kunskaper inom valda specialområden (30-45 hp)

I licentiatexamen ingår kurser om sammanlagt 60 hp (varav 30 hp är obligatoriska).

Forskarstuderande som undervisar skall genomgå kurs i högskolepedagogik.

I forskarutbildningen ingår även temats seminarieverksamhet.

För varje enskild studerande kan modifieringar göras med hänsyn till vederbörandes förkunskaper samt i relation till de krav som ställs genom deltagande i temats forskarskolor. De individuellt bestämda kurserna fastställs av den studerandes huvudhandledare efter samråd med den studerande. För varje kurs framgår vilka examensmål som kursen svarar mot. I vissa kurser ges undervisning medan övriga inhämtas genom litteraturstudier.

Grundutbildningskurser på avancerad nivå och som inte ingår i villkoren för särskild behörighet kan efter godkännande av examinator tillgodoräknas i forskarutbildningen inom kvoten för valfria kurser.

4.3 Närmare information

Närmare information om forskarutbildningen lämnas av tema Teknik och social förändring vid Institutionen för Tema.

4.4 Avhandling för doktorsexamen

För doktorsexamen skall den forskarstuderande författa en vetenskaplig avhandling, vars omfattning motsvarar 150 högskolepoäng. Avhandlingen skall baseras på ett självständigt forskningsarbete och vara av betydelse för forskningen inom det valda området.

Avhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser som den forskarstuderande har författat ensam eller gemensamt med annan person, kompletterad med en sammanfattande diskussion (sammanläggningsavhandling). Uppsatserna skall vara av sådan kvalitet att de kan publiceras i erkända vetenskapliga tidskrifter. Vid lagarbete skall den enskildes arbetsinsats kunna särskiljas och bedömas.

Avhandlingen skall försvaras vid en offentlig disputation. Regler om förfarandet vid disputation finns i Högskoleförordningen, vartill kommer lokala tillämpningsbestämmelser som fastställts av universitetsstyrelsen och av filosofiska fakultetsstyrelsen.

4.5 Uppsats för licentiatexamen

För licentiatexamen skall den studerande författa ett vetenskapligt arbete vars omfattning motsvarar 60 högskolepoäng. Uppsatsen skall baseras på ett självständigt forskningsarbete. Uppsatsen skall försvaras vid ett offentligt seminarium. Filosofiska fakultetsstyrelsen beslutar om de närmare formerna för den vetenskapliga uppsatsens framläggande.

5. Utbildningens uppläggning

5.1 Individuell studieplan

Tillsammans med huvudhandledaren skall den forskarstuderande göra upp en plan för sin forskarutbildning, vilken skall följas upp minst en gång varje år. Här ska framgå vilka moment som svarar mot vilka examensmål. Handledaren är ansvarig för rådgivning avseende avhandlingsarbetets inriktning, omfattning och genomförande.

5.2 Undervisning

Undervisningen meddelas huvudsakligen i form av föreläsningar, seminarier och handledning. Den studerande skall under studietiden ta del i vetenskapliga aktiviteter genom att bevista seminarier, gästföreläsningar etc. Den studerande kan ges möjlighet att delta i undervisning och kunskapsprov vid annan fakultet eller annat lärosäte. Det ankommer på forskningsmiljöerna att erbjuda den forskarstuderande möjligheter att delta i internationella konferenser och kurser.

Den studerande skall sedan avhandlingsarbetet påbörjats minst en gång per termin redovisa nådda resultat och planer för det fortsatta arbetet. Vid temat finns även en fastställd ordning för granskning av den forskarstuderandes avhandlingsprocess, som innefattar tretermins-bedömning, 60%-seminarium samt slutseminarium.

5.3Handledning

Studerande för forskarutbildning har rätt till handledning, heltidsstuderande under fyra år och deltidsstuderande som innehar arvodestjänst som assistent under maximalt åtta år. Val av avhandlingsämne skall ske i samråd mellan den forskarstuderande och huvudhandledaren och bör ske under utbildningens första termin.

Handledare inom temat är dess professorer, docenter och forskarassistenter samt särskilt förordnade lärare. Dessa har ett kollektivt ansvar för handledningen. För varje forskarstuderande ska minst två handledare utses. En av dem ska vara huvudhandledare. Val av handledare sker efter samråd med den forskarstuderande. Huvudhandledaren skall vara docentkompetent och skall ha genomgått forskarhandledarutbildning. Vid sidan om handledaren bör finnas biträdande handledare, som skall ha avlagt doktorsexamen eller ha motsvarande vetenskaplig kompetens. En forskarstuderande som begär det skall få byta handledare.

Fakultetsstyrelsen har fastställt riktlinjer för prövning av rätt till handledning och andra resurser för forskarstuderande.

6. Examination

Kunskapskontrollen sker genom skriftlig eller muntlig examination. Tentamina och prov bedöms med något av betygen godkänd eller icke godkänd. Huvudansvarig handledare är examinator för de kurser för vilka särskild examinator ej utsetts. För godkänd examination krävs fullständig dokumentation av hur samtliga examensmål uppfyllts.

Doktorsavhandlingen bedöms av en betygsnämnd i enlighet med regler i högskoleförordningen, vartill kommer lokala tillämpningsbestämmelser som fastställts av universitetsstyrelsen och filosofiska fakultetsstyrelsen. Vid betygssättning tas hänsyn både till avhandlingens innehåll och till försvaret av densamma. Avhandlingen skall bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.

Filosofiska fakultetsstyrelsen beslutar om de närmare formerna för licentiatuppsatsens framläggande. Betyg av licentiatavhandlingen bedöms av en av institutionen utsedd granskningskommitté om minst tre disputerade lärare. Licentiatuppsatsen skall bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd